

Polazeći od:

- ekonomskih, socijalnih, obrazovnih i drugih interesa više od 300 000 članova sindikata udruženih u Savez samostalnih sindikata Hrvatske;
- specifičnih sektorskih interesa 23 granska sindikata udružena u Savez samostalnih sindikata Hrvatske;
- specifičnih regionalnih interesa različitih područja u Hrvatskoj koje pokriva 21 povjereništvo Saveza samostalnih sindikata Hrvatske;
- svoje pozicije i uloge u društvu kao aktivnog čimbenika u izgradnji demokratske Hrvatske temeljene na vladavini prava;
- odgovornosti koju kao članica međunarodnih sindikalnih asocijacija ima Savez samostalnih sindikata Hrvatske – jedina međunarodno priznata sindikalna središnjica u Hrvatskoj.

Vijeće Saveza samostalnih sindikata Hrvatske na sjednici 21. studenog 2000. godine usvaja

DEKLARACIJU

**Saveza samostalnih sindikata Hrvatske
o procesu prilagodavanja i pridruživanja Hrvatske Europskoj uniji**

Političke i, u manjoj mjeri, ekonomske i socijalne promjene započete nakon 3. siječnja 2000. godine, mijenjaju i odnos međunarodne zajednice prema Hrvatskoj, posebice Europske unije. U svibnju 2000. godine Europska komisija u Studiji o izvedivosti naglašava nužnost političke stabilnosti kako bi se nastavili započeti reformski procesi, konstatira dotad ostvareni napredak u pojedinim područjima te predlaže Europskom vijeću usvajanje Studije uz najavu donošenja kriterija za otpočinjanje pregovora s Hrvatskom radi potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Sada je već izvjesno da će dogovor o početku pregovora biti tijekom Zagrebačkog summita 24. studenog 2000. godine, dok će prva od tri planirane „runde“ pregovora biti održana u prosincu ove godine.

Savez samostalnih sindikata Hrvatske pozitivno ocjenjuje angažman nove hrvatske vlasti u integracijama Hrvatske u Europsku uniju. Hrvatska kao srednjoeuropska zemlja treba u potpunosti zauzeti svoje mjesto u europskoj konstrukciji. Savez samostalnih sindikata Hrvatske pozdravlja najavu početka pregovora, jer će status zemlje-kandidata Hrvatskoj omogućiti djelotvorniju bilateralnu i multilateralnu suradnju. Također nije nevažna mogućnost financiranja hrvatskih projekata pristupom budžetskim linijama Europske unije koje su nam dosad bile nedostupne, a koje su sadašnjih 10 zemalja-kandidata koristile za prethodnu prilagodbu dijelova svojih sustava.

Nadalje, Savez samostalnih sindikata Hrvatske zalaže se za približavanje Europskoj uniji prilagodbom europskim standardima sukladno *acquis communautaire*^{*}, ali uz zadržavanje razine socijalno-ekonomskih prava svojih građana i radnika. Savez samostalnih sindikata se zalaže za jačanje europskog socijalnog modela te za socijalnu politiku koja će počivati na zdravom gospodarstvu. Postavljaju se minimalni zajednički standardi, dok se viša razina socijalnih i drugih prava prepušta nacionalnim vladama na regulaciju. Europska se unija 1992. godine, uz razvijanje političke, gospodarske i monetarne unije, opredijelila i za jedinstvenu socijalnu politiku te su prava državljana zemalja-članica Europske unije u socijalnoj politici postala bitnim dijelom političkih i ekonomskih prava. Socijalnim je protokolom, ugrađenim u Amsterdamski sporazum, socijalni dijalog postavljen u samo središte europskog socijalnog modela, a odgovornost je i na nacionalnim vladama da socijalnim partnerima osiguraju zakonske, institucionalne i druge uvjete za konzultiranje i pregovaranje i da daju prednost njihovim višesektorskim i sektorskim sporazumima pred zakonodavnim rješenjima. Ostvarivanje socijalnog modela Europske unije preduvjet je pridruživanja.

Stoga je nužno u ove procese približavanja i pridruživanja Europskoj uniji na nacionalnoj razini uključiti sindikate kao zastupnike interesa zaposlenih. To potvrđuju i iskustva sadašnjih članica Europske unije koje su tijekom procesa prilagođavanja i konačnog ulaska u Uniju značajno surađivale sa sindikatima. Transparentnost procesa približavanja te harmonizacije zakonodavstva i institucija mora biti postignuta, a doprinos zainteresiranih socijalnih partnera kroz rad u pregovaračkim timovima, koordinacijskim tijelima i radnim skupinama te njihova odgovornost za posao koji će odraditi nužan su preduvjet sudjelovanja šire društvene zajednice u postizanju nužnog konsenzusa do konačnog ulaska u Europsku uniju. Suradnja kroz postojeće Gospodarsko-socijalno vijeće poželjna je i jedan je od mogućih načina, ali nije dostatan.

Sukladno navedenom, Savez samostalnih sindikata Hrvatske:

1. Podržava proces proširenja Europske unije, jer samo jedinstvena Europa može biti jamstvo trajnog mira na ovim prostorima, uz poticanje dalje demokratizacije političkih sustava temeljenih na vladavini prava te razvojem gospodarstva uz podizanje razine socijalnih prava;
2. Podržava ulazak Hrvatske u pregovore s Europskom unijom radi potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju preuzimanjem uobičajenih europskih standarda *acquis communautaire*. Protivi se snižavanju sadašnje razine socijalno-ekonomskih prava građana i radnika pod izgovorom pridruživanja Europi;
3. U području zaštite ljudskih prava i vladavine prava, zalaže se za dosljednu primjenu ratificirane Konvencije Vijeća Europe o ljudskim pravima te za ratifikaciju revidirane Europske socijalne povelje, koja promiče poštovanje socijalnih i sindikalnih prava (pravo na rad, pravo na slobodno organiziranje i pregovaranje, pravo na socijalnu sigurnost), posebice značajne sindikatima zbog mehanizma kolektivne žalbe;
4. U okviru demokracije i socijalne pravde, podržati konstruktivan doprinos Hrvatske nastojanjima Europske unije da štiti i razvija svoj multinacionalni karakter izmirujući svoje nacionalne, regionalne i kulturne senzibilitete;

^{*} **Acquis communautaire**, skraćeno *acquis* (naziva se još i **stečevinom Zajednice**), skup je prava i obveza koje sve zemlje članice obvezuju i povezuju unutar Europske unije. Svaka država koja želi postati članicom EU mora prihvatiti odluke iz osnivačkih ugovora i uskladiti svoje zakonodavstvo s *acquis communautaire*-om.

5. Aktivno će djelovati na primjeni mehanizama socijalnog dijaloga, uz poticanje kolektivnog pregovaranja socijalnih partnera te daljnjem razvoju industrijskih odnosa na svim razinama, najmanje u obimu koji postoji u Europskoj uniji.
6. Sukladno prethodnom, tražit će uključivanje hrvatskih radničkih predstavnika u europska zaposlenička vijeća multinacionalnih kompanija koje imaju svoja poduzeća u Hrvatskoj te će se zalagati za uvođenje ovih vijeća i u pogonima multinacionalnih kompanija i u drugim europskim zemljama;
7. Od Vlade Republike Hrvatske traži da proces pregovaranja i približavanja Europskoj uniji učini transparentnim i dostupnim široj javnosti uz aktivno uključenje zainteresiranih socijalnih partnera i drugih interesnih skupina koje su spremne stručno i odgovorno participirati. Da bi se ovo osiguralo, potrebno je formirati posebno tijelo za koordinaciju svih aktivnosti vezanih uz prilagođavanje Europskoj uniji i za pravodobnu razmjenu informacija.
8. Od Vlade Republike Hrvatske također traži da odredi i objavi jasne smjernice za pojedina područja koja su predmet zajedničke politike Europske unije i utvrdi socijalnu politiku kao sastavni dio tržišnog gospodarstva kako bi sindikati u odnosu na njih zauzeli stajališta te kako bi imali mogućnost sudjelovanja i preuzimanja odgovornosti za svoje aktivno učešće;
9. Od Vlade Republike Hrvatske očekuje da obavi i objavi analize pojedinih područja uključivanja u Europsku uniju koja je potrebno prilagoditi, izrađene uz prikaz posljedica udruživanja s Unijom (posebice restrukturiranje i prilagođavanje gospodarstva po pojedinim granama odnosno sektorima, smanjivanje broja industrijskih grana i zapošljavanje, problem prekvalifikacije i dokvalifikacije radnika kao i druge mjere obrazovanja odraslih u cilju zapošljavanja radnika iz grana koje se gase u nekim drugim, prava hrvatskih migranata u susjednim zemljama kao i stranih u Hrvatskoj, politika zapošljavanja i socijalna prava i sl.);
10. Od Vlade Republike Hrvatske traži da uključi predstavnike Saveza samostalnih sindikata Hrvatske kao reprezentativne, najbrojnije i jedine međunarodno priznate hrvatske sindikalne središnjice u sva pregovaračka radna tijela;
11. Savez samostalnih sindikata Hrvatske će u skladu sa svojim mogućnostima, uz pomoć međunarodnih sindikalnih konfederacija i kroz svoje nacionalno sindikalno vijeće za europske integracije koje je dio zajedničke mreže Europske konfederacije sindikata, osigurati stvarno i stručno sudjelovanje svojih predstavnika u ovim aktivnostima, sukladno utvrđenim zajedničkim interesima Hrvatske u procesu udruživanja u Europsku uniju.

Davoj Jurić, predsjednik